

Valsts vides
dienests

Koksnes, kas ievesta Latvijā no citas valsts, izmantošana no radiācijas drošības viedokļa

2021.gada 14.aprīlī

Valsts vides
dienests

Saturs

1. MK noteikumu Nr.576 piemērošana
2. Prasības koksnes ieviešanai Latvijā
3. Koksnes kravas nodošana un atgriešana
4. Prasības sadedzināšanas iekārtu operatoriem
5. Koksnes pelnu apsaimniekošana

Valsts vides
dienests

MK noteikumu Nr.576 piemērošana (1)

- Ministru kabineta 15.09.2020. noteikumi Nr. 576 «Prasības aizsardzībai pret jonizējošo starojumu, ko izraisa radionuklīda cēzija Cs137 saturs koksnē, kas ievesta Latvijā no citas valsts» (MK Nr.576) nosaka nosacījumus:
 - ✓ koksnei, kas ievesta no citas valsts Latvijā
 - ✓ ievestās koksnes pelniem
- Spēkā no 01.04.2021.
- Attiecas uz koksni, kuru ieved Latvijā no **jebkuras valsts** (ja koksnes vērtība > 300 euro)

Valsts vides
dienests

MK noteikumu Nr.576 piemērošana (2)

- Noteikumu Nr.576 izpratnē koksne ir:

Nr.	Koksne	Kombinētās nomenklatūras kods
1.	Malka apaļkoku, pagaļu, zaru, žaģaru saišķu vai tamlīdzīgā veidā	1.1. 4401 11 00 (skujkoki) 1.2. 4401 12 00 (lapu koki)
2.	Koka šķeldas vai skaidas	2.1. 4401 21 00 (skujkoku koksnes) 2.2. 4401 22 00 (lapu koku koksnes)
3.	Zāģskaidas un koksnes atlikumi, kas aglomerēti apaļkoku, briķešu, granulu vai tamlīdzīgā veidā	3.1. 4401 31 00 (koksnes granulas) 3.2. 4401 39 00 (citādi)
4.	Zāģskaidas un koksnes atlikumi, kas nav aglomerēti	4.1. 4401 40 10 (zāģskaidas) 4.2. 4401 40 90 (citādi)

Valsts vides
dienests

Prasības koksnes ievēšanai Latvijā (1)

- Ja koksni ievē Latvijā izmantošanai par biomasas **kurināmo**, jābūt veiktai **sausas koksnes** radioloģiskajai pārbaudei attiecībā uz radionuklīdu cēzijs Cs-137 (turpmāk – Cs-137).

Sausa koksne - koksne, kas izkarsēta līdz pastāvīgam parauga svaram.

- Radioloģisko pārbaudi veic:
 - ✓ koksnes nosūtītājvalsts **akreditētā** laboratorijā
 - ✓ laboratorijā, kas **akreditēta** Latvijā
 - ✓ laboratorijā, kas **akreditēta** citā Eiropas Ekonomikas zonas valstī

Valsts vides
dienests

Prasības koksnes ievēšanai Latvijā (2)

Radioloģiskās pārbaudes dokuments – dokuments, kurā norādīta Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte kravā

Piemēram, akreditētas laboratorijas izsniegta radiācijas pase vai koksnes nosūtītājvalsts mežniecības izsniegts dokuments ar atsauci uz attiecīgu akreditētas laboratorijas dokumentu, vai cits dokuments, kurā norādīta kravas īpatnējā radioaktivitāte

Valsts vides
dienests

Prasības koksnē ievēšanai Latvijā (3)

Ja koksnē ievē izmantošanai par kurināmo, ievēdējs nodrošina, ka katras kravas pavaddokumentiem pievienots **radiolģiskās pārbaudes dokumenta** oriģināls vai apliecināta kopija (papīra dokumenta formā), kas apstiprina, ka koksnē kravā **Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte nepārsniedz 10 Bq/kg sausā koksnē.**

Radiolģiskās pārbaudes dokumenta kopiju apliecina organizācija, kas dokumentu izsniegusi, vai koksnē ievēdējs.

Valsts vides
dienests

Prasības koksnes ievēšanai Latvijā (4)

Koksnes kravu, kurā radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte pārsniedz 10 Bq/kg sausā koksne, aizliegts ievest Latvijā izmantošanai par biomasas kurināmo!

Valsts vides
dienests

Prasības koksnes ievēšanai Latvijā (5)

- Ja koksnes ievēšanas mērķis **nav izmantošana par kurināmo**, koksnes ievēdējs nodrošina, ka katras kravas **pavaddokumentiem ir pievienots apliecinājuma dokumenta oriģināls vai apliecināta kopija** (papīra dokumenta formā, latviešu vai angļu valodā).

Apliecinājuma dokumenta kopiju apliecina organizācija, kas dokumentu izsniegusi, vai koksnes ievēdējs.

- **Ja koksni ievēd no valsts, kas nav Eiropas Ekonomikas zonas valsts**, un laiž brīvā apgrozībā, koksnes ievēdējs muitas deklarācijai **pievieno radioloģiskās pārbaudes dokumentu vai apliecinājuma dokumentu**.

Valsts vides
dienests

Prasības koksnes ievēšanai Latvijā (6)

Apliecinājuma dokumentā:

- koksnes pircējs vai koksnes ievedējs **apliecina, ka koksne** (arī no šīs koksnes iegūtie koksnes pārstrādes produkti, piemēram, granulas) **nav paredzēta izmantošanai Latvijā par biomasas kurināmo**
- norāda informāciju par koksnes pircēju un koksnes ievedēju – **firma, reģistrācijas numurs komercreģistrā, kontaktinformācija**

Valsts vides
dienests

Prasības koksnes ievēšanai Latvijā (7)

Nav atļauta koksnes kravas laišana brīvā apgrozībā Latvijā, ja muitas amatpersona konstatē, ka:

- radioloģiskās pārbaudes dokumentā **norādīts, ka Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte koksnes kravā pārsniedz 10 Bq/kg sausā koksne**, un koksnes iavedējs **nevar uzrādīt apliecinājuma dokumentu**
- koksnes iavedējs **nevar uzrādīt radioloģiskās pārbaudes dokumentu un apliecinājuma dokumentu**
- koksnes iavedēja uzrādīto dokumentu kvalitātes dēļ **nav iespējams izlasīt tajos norādīto informāciju**

Valsts vides
dienests

Koksnes kravas nodošana

- Komersants, nododot kravu koksnes pircējam, kopā ar kravu **nodod radioloģiskās pārbaudes dokumentu un apliecinājuma dokumentu**
- Koksnes **pircējs glabā radioloģiskās pārbaudes dokumentu un apliecinājuma dokumentu 5 gadus** no koksnes kravas saņemšanas dienas un pēc pieprasījuma uzrāda Valsts vides dienestam (turpmāk - VVD)

Valsts vides
dienests

Koksnes atgriešana

Ja konstatēts, ka koksnē, kas no citas valsts ievesta Latvijā un paredzēta izmantošanai par biomasas kurināmo, **Cs-137** īpatnējā radioaktivitāte **pārsniedz 10 Bq/kg**, koksnes iavedējs šādu koksnī **nekavējoties**, bet ne vēlāk kā mēneša laikā **nosūta atpakaļ nosūtītājam.**

Valsts vides
dienests

Prasības sadedzināšanas iekārtu operatoriem (1)

Sadedzināšanas iekārtas operatoram:

- par katru koksnes kravu, kas ievesta no citas valsts, jāprasa no koksnes pārdevēja radiolģiskās pārbaudes dokuments un šis dokuments jāuzglabā 5 gadus
- sadedzināšanai var izmantot koksni, ja Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte **nepārsniedz** 10 Bq/kg sausā koksne

Valsts vides
dienests

Prasības sadedzināšanas iekārtu operatoriem (2)

- No citas valsts Latvijā ievestu koksni atļauts izmantot par biomasas kurināmo, ja koksnei veikta radioloģiskā pārbaude **akreditētā** laboratorijā un pārbaude apliecina, ka Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte **nepārsniedz** 10 Bq/kg sausā koksnē.

Piezīme:

Ja tiek sadedzināti koksnes pārstrādes blakusprodukti vai atlikumi, ir jānodrošina, ka pirms sadedzināšanas attiecīgajam koksnes materiālam veikta radioloģiskā pārbaude, kas apliecina, ka Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte nepārsniedz 10 Bq/kg sausā koksnē.

Valsts vides
dienests

Prasības sadedzināšanas iekārtas operatoriem (3)

Sadedzināšanas iekārtās, kuru nominālā ievadītā siltuma **jauda ir lielāka par 5 MW**, operators, kas izmanto ievestu koksni par kurināmo:

1) **reizi mēnesī apkures sezonā (no oktobra līdz aprīlim) veic koksnes sadedzināšanas rezultātā radīto vieglo pelnu** vai, ja iekārtā nav uzstādīti atsevišķi vieglo pelnu uztveršanas dūmgāzu filtri, **smago pelnu īpatnējās radioaktivitātes pārbaudes**

2) radioaktivitātes pārbaudes dokumentus **glabā 5 gadus** un pēc pieprasījuma uzrāda VVD

Valsts vides
dienests

Prasības sadedzināšanas iekārtas operatoriem (4)

- Pelnu īpatnējās radioaktivitātes pārbaudes veic laboratorijā, kas **akreditēta** Latvijā vai citā Eiropas Ekonomikas zonas valstī

Piezīmes:

- Pelnu īpatnējās radioaktivitātes pārbaudē testē vienu pelnu paraugu ar tādu tilpumu, kas attiecīgajai laboratorijai nepieciešams pārbaudes veikšanai
- Sausi pelni – koksnes pelni, kas izkarsēti līdz pastāvīgam parauga svaram

Valsts vides
dienests

Prasības sadedzināšanas iekārtas operatoriem (5)

Ja koksnes pelnos konstatētā **Cs-137** īpatnējā radioaktivitāte ir **10 000 Bq/kg** sausos pelnos vai lielāka, sadedzināšanas iekārtas operators nekavējoties ziņo VVD

Valsts vides
dienests

Koksnes pelnu apsaimniekošana

Nr.	Koksnes pelnu apsaimniekošana	Īpatnējā radioaktivitāte, Bq/kg (sausos pelnos)
1.	Pelnus apsaimnieko atbilstoši normatīvajiem aktiem par prasībām darbībām ar radioaktīvajiem atkritumiem un ar tiem saistītajiem materiāliem	$\geq 10\ 000$
2.	Pelnus var apglabāt sadzīves atkritumu poligonā vai izmantot pārsegumu veidošanai sadzīves vai bīstamo atkritumu poligonā	$< 10\ 000$
3.	Pelnus var izmantot lauksaimniecībā un mežsaimniecībā atbilstoši normatīvajiem aktiem attiecīgajā nozarē	$\leq 1\ 000$

Valsts vides
dienests

Rekomendācijas pelnu paraugu ņemšanai (1)

- Pelnu parauga (1 litra) savākšanu organizē tā, lai paraugu porcijas paņemtu no **vairākām vietām** un **dažādiem dziļumiem** konteinerā
- Izmanto individuālos aizsardzības līdzekļus (cimdi, respirators, aizsargķivere, aizsargbrilles)
- Paraugu ņem ar lāpstu vai liekšķeri un to ievieto cieši noslēdzamā polietilēna maisā vai plastmasas spainī ar noslēdzamu vāku atbilstošā tilpumā

Valsts vides
dienests

Rekomendācijas pelnu paraugu ņemšanai (2)

Paraugu marķē ar sekojošu informāciju:

- Uzņēmuma nosaukums: *piemēram: SIA "Xxxxxx"*
- Struktūrvienības adrese, kur ņemts paraugs: *piemērs: Iela Nr., pilsēta, pasta indekss*
- Parauga ņemšanas datums/laiks: *piemērs: 21.03.2021./14:00*
- Parauga Nr.
- Parauga ņemšanas vieta: *piemērs: kontainers Nr.28769*
- Parauga veids: *piemērs: vieglie pelni*
- Parauga iepakojums: *piemērs: polietilēna maiss*
- Parauga tilpums: *piemēram: 1 l*
- Nosakāmais radionuklīds: Cs-137
- Paraugu paņēma: vārds uzvārds
- E-pasts rezultātu nosūtīšanai

Informācija par radiācijas drošības nosacījumiem koksnei, kas ieviesta Latvijā no citas valsts

1. Vispārīga informācija

Ministru kabineta 15.09.2020. noteikumi Nr. 576 «Prasības aizsardzībai pret jonizējošo starojumu, ko izraisa radionuklīda cēzija 137 saturs koksnē, kas ieviesta Latvijā no citas valsts» (spēkā no 01.04.2021.) (turpmāk – MK noteikumi Nr.576) nosaka radiācijas drošības nosacījumus koksnes ieviešanai no citām valstīm Latvijā un šādas koksnes sadedzināšanas nosacījumus.

Prasības attiecas uz sekojošu koksni, kuru ievie Latvijā no jebkuras valsts (ja kravas vērtība pārsniedz 300 eiro):

Nr.	Koksne	Kombinētās nomenklatūras kods
1.	Malka apaļkoku, pagāju, zaru, žaģaru saišķu vai tamlidzīgā veidā	1.1. 4401 11 00 (skujkoki) 1.2. 4401 12 00 (lapu koki)
2.	Koka šķeldas vai skaidas	2.1. 4401 21 00 (skujkoku koksnes) 2.2. 4401 22 00 (lapu koku koksnes)
3.	Zāģskaidas un koksnes atlikumi, kas aglomerēti apaļkoku, briķešu, granulu vai tamlidzīgā veidā	3.1. 4401 31 00 (koksnes granulas) 3.2. 4401 39 00 (citādi)
4.	Zāģskaidas un koksnes atlikumi, kas nav aglomerēti	4.1. 4401 40 10 (zāģskaidas) 4.2. 4401 40 90 (citādi)

2. Prasības koksnes ieviešanai Latvijā

2.1. Koksni ievie Latvijā izmantošanai par biomasas kurināmo

Šādā gadījumā jābūt veiktai sausas koksnes radioloģiskajai pārbaudei attiecībā uz radionuklīdu cēzija Cs-137 (turpmāk – radionuklīds Cs-137). Sausa koksne – koksne, kas izkarsēta līdz pastāvīgam parauga svaram.

Koksnes radioloģisko pārbaudi veic:

- koksnes nosūtītājvalsts akreditētā laboratorijā;
- laboratorijā, kas akreditēta Latvijā;
- laboratorijā, kas akreditēta citā Eiropas Ekonomikas zonas valstī.

Koksnes kravas dokumentiem pievieno **radioloģiskās pārbaudes dokumentu**, kurā norādīta radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte kravā. **Radioloģiskās pārbaudes dokuments**, piemēram, ir akreditētas laboratorijas izsniegta radiācijas pase vai koksnes nosūtītājvalsts mežniecības izsniegts dokuments ar atsauci uz attiecīgu akreditētas laboratorijas dokumentu, vai cits dokuments, kurā norādīta kravas īpatnējā radioaktivitāte.

Informācija par nepieciešamajiem dokumentiem, ieviedot koksni Latvijā saskaņā ar Ministru kabineta 2020.gada 15.septembra noteikumiem Nr. 576 "Prasības aizsardzībai pret jonizējošo starojumu, ko izraisa radionuklīda cēzija 137 saturs koksnē, kas ieviesta Latvijā no cita valsts"

Ievie dot koksnes kravas (ja vērtība pārsniedz 300 eiro) Latvijā, ir nepieciešams viens no dokumentiem:

Radioloģiskās pārbaudes dokuments (ja koksni plānots izmantot kā biomasas kurināmo Latvijā)	Apliecinājuma dokuments (ja koksni nav plānots izmantot kā biomasas kurināmo Latvijā)
<p>Dokumentā jāpievērš uzmanība:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vai dokumentu ir izsniegusi akreditēta laboratorija vai citā veidā ir atsauce uz akreditētas laboratorijas izdotu dokumentu? • Vai ir norādīta izmērītā radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte sausā koksnē? • Vai cēzija Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte nepārsniedz 10 Bq/kg sausā koksnē? <p>Ja pārsniedz 10 Bq/kg, tad koksnes kravu aizliegts ieviest Latvijā izmantošanai par biomasas kurināmo!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vai dokumentam ir paraksts, tā atšifrējums, vieta un datums? • Vai nav pārsniegts derīguma termiņš, ja tāds ir norādīts? 	<p>Dokumentā jāpievērš uzmanība:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vai ir norādīta informācija par koksnes ieviešanu – firma, reģistrācijas numurs komercrēģistrā, kontaktinformācija? • Vai ir norādīta informācija par koksnes pircēju (ja tas koksnes ieviešanas brīdī ir zināms) – firma, reģistrācijas numurs komercrēģistrā, kontaktinformācija? • Vai dokumentā ir apliecinājums no koksnes pircēja vai koksnes ieviešanas, ka koksne nav paredzēta izmantošanai Latvijā par biomasas kurināmo? • Vai dokumentam ir paraksts, tā atšifrējums, vieta un datums? • Vai nav pārsniegts derīguma termiņš, ja tāds ir norādīts?
<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentu sagatavo papīra dokumenta formā vai elektroniska dokumenta veidā. • Apliecinājuma dokumentu sagatavo latviešu vai angļu valodā. • Dokumentu (oriģinālu vai apliecinātu kopiju (papīra dokumenta formā)) pievieno kravas pavaddokumentiem. Kopiju apliecina organizācija, kas dokumentu izsniegusi, vai koksnes ieviešanas. <p>Gadījumos, ja koksni ievie no valsts, kas nav Eiropas Ekonomikas zonas valsts, un laiž brīvā apgrozībā, šo dokumentu pievieno muitas deklarācijai.</p>	
<p> Nav atļauta koksnes kravas laišana brīvā apgrozībā Latvijā, ja muitas amatpersona konstatē, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • radioloģiskās pārbaudes dokumentā norādīts, ka radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte koksnes kravā pārsniedz 10 Bq/kg sausā koksnē, un koksnes ieviešanas nevar uzrādīt apliecinājuma dokumentu; • koksnes ieviešanas nevar uzrādīt radioloģiskās pārbaudes dokumentu un apliecinājuma dokumentu; • koksnes ieviešanas uzrādīto dokumentu kvalitātes dēļ nav iespējams izlasīt tajos norādīto informāciju. 	

Valsts vides
dienests

Paldies par uzmanību!